

JHL

LAUSUNTO

30.12.2014

Valtakunnanvoudinvirasto

Lausuntopyyntö ulosottoimen rakennuudistuksen toimenpidesuunnitelmasta

Julkisten ja hyvinvointialojen liiton JHL ry:n lausunto ulosottoimen rakennuudistuksen toimenpidesuunnitelmasta.

Julkisten ja hyvinvointialojenliitto JHL ry (jäljempänä JHL) kiittää Valtakunnanvoudinvirastoa mahdollisuudesta lausua ulosottoimen rakennuudistuksen toimenpidesuunnitelmaan.

JHL on huolissaan ulosoton rakennuudistuksen mahdollisista negatiivisista vaikutuksista henkilöstöön, palvelussuhteenehtoihin, ulosoton tuloksellisuuteen, oikeusturvaan ja sitä kautta kansalaisten ja yhteiskunnan toimijoiden luottamukseen koko oikeudenhoitoon. Tämä syy-seuraussuhdeketju tulee tarkasti punnita kun päätöksiä aikanaan lähdetään tekemään.

Suomen ulosottolaitos toimii tällä hetkellä erittäin tuloksellisesti ja kustannustehokkaasti, onpa jopa esitetty arvioita, että meillä olisi maailman tuloksellisin ulosottolaitos. Mikäli nämä esitetyt asiat pitävät paikkansa, niin voi kysyä, että miksi valtiovalta haluaa lähteä tekemään näin suurta rakenteellista muutosta, kun pienillekin tuottavuuden heikentymisellä on suuret negatiiviset vaikutukset velkojille ja valtiolle tilitettäviin varoihin? Toimenpidesuunnitelmassa mainitaan, että 1% alenema perimistuloksessa vähentää velkojille tilitettyä määrää 20miljoonalla, ja tästä lähes puolet tilitettäisiin valtiolle. Rakennuudistuksesta seuraavat tuottavuuden laskut perimistuloksessa pitää ottaa mukaan uhkina, jotta päätöksiä tekevät poliittiset ja virkamiestahot ymmärtävät muutosten riskit. Asian voi kuvata niin, että 8-10miljoonan säästöllä voidaan saada aikaiseksi isoja menetyksiä toisaalla, joka ei ole kokonaistaloudellisesti mitenkään järkevää eikä perusteltavissa.

Rakennuudistus on toteutettavissa eläkepoistumaa hyödyntäen, tehtävien automatisoinnilla (sähköinen asiointi ja käsittely), lainsäädäntöä kehittämällä, organisaation rakenteen uudelleenarvioimisella ja kehittämisellä niin, että olemassa olevat resurssit voidaan hyödyntää järkevästi. Velalliskohtaisuus on säilytettävä, koska se on todettu toimivaksi ja laadukkaaksi tavaksi hoitaa asiat ja tällöin ulosoton olennaisin kysymys, siitä mitä toimenpiteitä asiakkaaseen kohdistetaan (= harkintavalta) säilyy ja takaa laadukkaan

30.12.2014

toimintaprosessin. Lisäksi tarvittavat tietojärjestelmien muutostarpeet pitää määrittellä ja hankkeistaa ensi vaiheessa. Näihin on haettava rahoitusta VM:ltä.

Ulosottomaksujen uudistamisella voidaan edistää tuottavuutta. Esimerkiksi. suppeassa ulosotossa velallisselvitys on niin kattavaa, että alempaan käsittelymaksuun ei ole perusteita. Näin ollen suppeasta ja normaalista ulosotosta tulisi periä sama käsittelymaksu. Lisäksi velkojan ulosottoasiaan tekemän muutosilmoituksen käsittely tulisi säätää maksulliseksi.

Toimenpidesuunnitelman toisella sivulla todetaan, että hyvän ulosottojärjestelmän rakentavat ihmiset, ulosottolaitoksen työntekijät. Lisäksi toimenpidesuunnitelmassa otetaan oivallisesti kantaa siihen, että työssä jaksaminen ja työssä viihtyminen yhdessä mielenkiintoisten työtehtävien ja oikeantasaisen palkkauksen kanssa edistävät työhyvinvointia ja työn tuloksellisuutta. Asiaa ei voisi paljon paremmin sanoa ja tästä seuraa kysymys, että miksi asian ympärille on aiheutettu paljon sellaisia epävarmuustekijöitä, jotka vaikuttavat juuri päinvastaisesti? Rakenneuudistuksen suunnittelu ja sen luoma epävarmuus on jo nyt aiheuttanut valtavasti huolta tulevaisuudesta, joka kiteytetään toimenpidesuunnitelman kohdassa 11 niin, että ”irtisanomisriski on kouriintuntuva”. Tämä huoli on johtanut siihen, että henkilöstö ei ole kokonaisuudessaan sitoutunut pilotteihin eikä näin ole mukana kehittämässä tulevaisuuden ulosottolaitosta. Tämä asia on korjattavissa nopeasti jos esimerkiksi toteuttamissuunnitelmaan kirjataan, että ketään ei irtisanota säästösyistä.

Kouriintuntuvan irtisanomisuhan lisäksi uudistuksen yhtenä seurauksena on noussut esiin muutospaineita palvelussuhteenehtoihin liittyen. JHL on erityisen huolissaan siitä, että muutoksen yhteydessä on esiintynyt sellaisia näkemyksiä, jotka antavat ymmärtää, että voimassa olevia tarkentavia virka- ja työehtosopimuksia ei noudatettaisi enää jatkossa. Hämmäntäväksi tilanteen tekee se, että toimenpidesuunnitelmassakin (kohdassa 8, toimenpide- ehdotukset) todetaan, että palkkausrakenteen mahdollisesti tarvittavaa kehittämistä mietitään vain, ja ainoastaan työnantaja puolella, eikä asiasta ole käyty keskustelua sopijaosapuolten välillä.

JHL edellyttää, että asiasta aloitetaan välittömästi keskustelut sopijaosapuolten kesken. Mikäli olemassa olevat järjestelmät tarvitsevat tässä yhteydessä ns. remonttia, niin tavoitteena tulee olla oikeudenmukainen ja kannustava järjestelmä, joka sisältää ansioturvaelementit.

Jos uudistuksen seurauksena täytäntöönpanotoimituksia siirretään toimistohenkilöstön tehtäväksi, niin tarvitaan perintäryhmä, jossa toimistohenkilöstöllä on uudenlainen rooli toimitusmiehenä ja jossa kihlakunnanulosottomiehet hoitavat asioiden valinnan yksinkertaiseen perintään ja muuhun perintään. Kihlakunnanulosottomiesten ansiot tulee turvata, jotta muutokset eivät vaikuta negatiivisesti työn imuun ja tuloksellisuuteen. Toimitushenkilöstön työn vaativuustasot täytyy määrittellä virkaehtosopimuksen mukaan ja maksaa palkkaa vaativuustason mukaisesti.

JHL

LAUSUNTO

30.12.2014

Tästä siis seuraisi se, että toimitustöitä tekevä toimistohenkilöstö siirtyisi Y-sopimuksesta kihlakunnanulosottomiesten sopimuksen piiriin. Toimenpidesuunnitelmassa on otettu huomioon myös muut mahdolliset ulosottolaitosta koskevat muutokset (esim. summaaristen siirto ulosottoon) ja vielä on epäselvää miten nämä vaikuttavat kokonaisuuteen.

JHL haluaa esittää vakavissaan kysymyksen, että onko järkevää tehdä näin valtavaa muutosta näiden epäselvien muuttujien vallitessa? Nyt kannattaisi keskittää energia hallittuun muutokseen eli lainsäädännön kehittämiseen, sähköisen asioinnin ja käsittelyn kehittämiseen huomioiden runsas eläköityminen ja tehdä sitä kautta tarvittavia muutoksia esim. organisaatio rakenteeseen. JHL:n jäsenistö haluaa olla rakentamassa yhteistoiminnassa hyvää ja tuloksellista ulosottolaitosta ja jotta näin voidaan toimia, niin se vaatii selkeitä kirjauksia tuleviin päätöksiin.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
Edunvalvontalinja

Kristian Karrasch
valtiosektorin neuvottelupäällikkö

Mikko Siljander
sopimustoimitsija

Harri Lepolahti
Suy ry puheenjohtaja

Satu Aikioniemi
Oikeushallinnon toimihenkilöt JHL ry:n
puheenjohtaja